

وقت آن رسیده است

آزمون‌های مجازی، حاصل شرایطی بود که تمامی دلسوزان تعلیم و تربیت را با حداکثر توان و بضاعت علمی به‌کار گرفت تا در کنار شیوه‌های نوین تدریس، با به‌کارگیری راهکار جدیدتری آموزش را تجربه کنند؛ شیوه‌ای که هرچند به‌کارگیری آن در برخی مراکز علمی سابقه داشت، اما تا این زمان هنوز در مدرسه‌ها جایگاهی

به دنبال جدی شدن خطر شیوع ویروس کرونا در اوایل اسفند سال ۹۸، مدرسه‌های ایران تعطیل شدند. از همان ابتدا، برخی مدرسه‌ها طبق برنامه‌ای مدون، با هدایت آموزش رسمی به فضای مجازی، مانع از تعطیلی رسمی آموزش شدند. فرستادن فیلم‌های آموزشی، تدریس در قالب فایل‌های صوتی و برگزاری

جدی نیافته بود. شاید به جرئت بتوان اذعان کرد که آموزگاران و دبیران و سایر متولیان رسمی آموزش و پرورش، پس از سپری شدن این بحران، همچنان از این ظرفیت مفید در کار تدریس بهره گیرند. تهدید کرونا در کنار تمامی پیامدهای اجتماعی و اقتصادی و روانی خود، فرصتی برای عرضه توانمندی‌های فردی فراهم کرد و به‌صراحت نشان داد که فقط عشق به خدمت است که می‌تواند یک آموزگار مدرسه استثنایی و یک دبیر را، پس از سال‌ها بازنشستگی، وارد میدان کند و در عمل نشان دهد که او در هر شرایطی در کنار دانش‌آموز خود است. نباید فراموش کرد که غالب اختراعات و اکتشافات بشر از کهن‌ترین روزگار همه مدیون همین تهدیدها بوده و هستند؛ تهدیدهایی که اگر نبودند، چه‌بسا هرگز فرصتی برای خلق راهکارهای جدید فراهم نمی‌شد. این جریان، روندی دائمی در زندگی بشر است. چنانچه اشاره شد، فرصت پیش‌رو ظرفیتی تازه در آموزش رسمی کشور به وجود آورد که هرچند جایگزین آموزش حضوری نبود، اما حداکثر فضای مطلوب را برای بهره‌گیری از حداقل امکانات موجود فراهم کرد. از آنجا که همواره مواجه‌شدن با تهدیدها اجتناب‌ناپذیر است، سؤال اصلی این است که چگونه می‌توان قبل از بروز و ظهور آن‌ها خود را آماده مقابله با چنین شرایطی کرد؟ به تعبیری دیگر، آیا برای خلق فرصت و تجربه‌ای جدید، همواره باید منتظر تهدیدی جدید بود؟ اینجاست که می‌طلبید متولیان آموزش و پرورش با بهره‌گیری از تجربه‌های اخیر، در

برخورد با چنین موقعیت‌هایی روشی منسجم‌تر داشته باشند تا ضمن برخورداری از برنامه‌ریزی از پیش تعیین‌شده، از محدودیت‌ها و معایب راهکارهای قبلی دور باشند و از بروز سلیقه‌های مختلف آموزشی جلوگیری شود. چرا که هرگونه بی‌دقتی و اهمال در اعمال روش‌های جایگزین آموزشی، نه‌تنها نتایج مثبتی در پی ندارد، بلکه زمینه‌ساز بی‌میلی و بی‌ رغبتی آموزشی در فراگیرندگان و مخاطبان می‌شود و به اتلاف وقت و هدر رفتن نیروی انسانی می‌انجامد.

برخی از مدرسه‌ها از همان روزهای ابتدایی دست به کار شدند و به بهانه از دست ندادن فرصت آموزشی، کلاس‌های مجازی خود را به‌طور جدی گاه تا ساعت ۱۴،۳۰ ادامه دادند. در این میان، برخی مدرسه‌ها نیز با استناد به اینکه هیچ آموزشی را جایگزین آموزش حضوری نمی‌دانستند، تنها فرصت‌های طلایی را از دست دادند. ماحصل هر دو نگرش، اعتراض و نارضایتی دانش‌آموزان و اولیا بود که برخی از فشردگی برنامه‌های آموزشی در روزهای ناآرامی روانی دانش‌آموزان و برخی نیز از بی‌تفاوتی اولیای مدرسه و بلا تکلیف گذاشتن دانش‌آموزان گله‌مند بودند.

به نظر می‌رسد، وقت آن رسیده است که نهاد رسمی تعلیم و تربیت برای جلوگیری از تکرار چنین تجربه‌هایی، برنامه‌ای مدون برای تشکیل ستادی مجرب و تدبیرهایی ارزنده برای مواجهه با شرایطی مشابه داشته باشد و با مشخص کردن متولی خاص در چنین شرایطی، مدیریت آموزشی

را بر عهده بگیرد تا دانش‌آموزان از سردرگمی و اعمال سلیقه‌های مختلف آموزشی در امان بمانند. شاید لازم باشد این ستاد از اکنون برای سال جدید تحصیلی فعالیت خود را آغاز کند و درس‌های هر رشته را به تفکیک، به‌صورت ضبط‌شده و زیر نظر متخصصان رشته‌های مختلف، در فضایی آرام و بدون شتاب، در اختیار مدرسه‌ها قرار دهد تا در شرایط مشابه یا حتی تأمین‌نشدن دبیر نیز روند آموزشی به شکل مطلوب ادامه یابد. ضمن تشکر از تمامی متصدیان آموزش و پرورش در تدوین و پخش برنامه‌های آموزشی از طریق رسانه‌های ملی، و تقدیر از تلاش‌های خالصانه آنان در این زمینه، باید اذعان کرد گاه شتاب‌زدگی در تدوین و برگزاری کلاس‌های آموزشی، مانع از بهره‌گیری مطلوب دانش‌آموزان شد. حال که ظرفیت بهره‌گیری از فضای مجازی در تدریس مدرسه‌ای بر همگان مسلم شده است، شاید وقت آن باشد که متولیان رسمی آموزش و پرورش، با فاصله گرفتن از نادیده‌گرفتن و حذف این روش، در تدریس برخی از درس‌ها یا حتی در مواقعی که با مشکل نیروی انسانی، به‌خصوص در کلان‌شهری چون تهران، روبه‌رو هستند، از آن بهره گیرند. یادمان نرود که پدیده کرونا، در کنار تمامی پیامدهای منفی خود، فرصتی فراهم کرد تا نشان دهد معلمان و فرهنگیان این کشور، برخلاف مؤسسه‌های آموزشی، همیشه در کنار دانش‌آموزان خود حضور دارند و تنها نیت آنان عشق به خدمت به دانش‌آموزان این مرز و بوم است. ■